

Geraardsbergsesteenweg N465, Oosterzele

Programma van Maatregelen

Auteur:

Kim Aluwé

Erkend Archeoloog:

K. Aluwé (OE/ERK/Archeoloog/2021/00029)

1 Inleiding

Het Vlaams Erfgoed Centrum heeft in mei 2022 een archeologienota opgesteld naar de archeologische waarde van de locatie Geraardsbergsesteenweg N465 te Oosterzele.

2 Het vooronderzoek zonder of met ingreep in de bodem

2.1 Het uitgevoerde vooronderzoek

Op basis van het gevoerde bureauonderzoek werd voldoende informatie gewonnen omtrent het archeologisch potentieel van het projectgebied en de impact van de geplande werkzaamheden hierop. Het bureauonderzoek leverde in functie van deze archeologienota voldoende gegevens op om een gefundeerd advies voor vrijgave te formuleren.

Voor de zone van de geplande werken kan de volgende specifieke verwachting worden opgesteld:

- Een vondstniveau uit het Paleolithicum en/of Mesolithicum kan in een eolisch lemig zanddek, mogelijk aan de onderzijde van het plaggendek aanwezig zijn. Een artefactensite uit de steentijd manifesteert zich als een horizontale en verticale spreiding van vondsten, die over het algemeen vooral bestaan uit stenen artefacten en houtskool. Een sporenniveau ontbreekt doorgaans voor het Paleo- en Mesolithicum. Sites uit deze periode zijn over het algemeen zeldzaam en bezitten daardoor een hoog kennispotentieel. De archeologische waarden kunnen zijn aangetast door o.m. landgebruik en de huidige bebouwing. Een lithische assemblage dat is aangetast kan evenwel nog steeds een kennispotentieel bezitten vanwege de verticale spreiding van het materiaal. Systematisch zeefonderzoek in de laatste decennia heeft namelijk aangetoond dat bij een intacte vuursteenvindplaats het materiaal een verticale spreiding kent.¹ Deze spreiding ontstaat doordat materiaal dat oorspronkelijk aan het oppervlak lag, door bodemvormingsprocessen langzaam door de top van het sediment zakt.

Het plangebied bevindt zich op een uitloper van een zuid-noord georiënteerde heuvelrug ten zuiden van de Scheldevallei. In de ruime omgeving zijn op deze heuvelrug al meerdere lithische artefacten ingezameld tijdens veldprospecties, waardoor een prehistorische aanwezigheid in de regio zeker te verwachten is. Er kan voor het plangebied dan ook een matig tot hoog potentieel op het aantreffen van prehistorische artefactenconcentraties vastgesteld worden.

- Een sporenniveau uit het Neolithicum tot en met de late middeleeuwen kan aan de top van eolisch lemig zanddek worden aangetroffen. Een eventueel sporenniveau is over het algemeen het beste zichtbaar vanaf de B horizont. De archeologische waarden kunnen zijn aangetast door landgebruik en/of bestaande bebouwing. Een sporenniveau dat is aangetast kan evenwel een kennispotentieel bezitten indien spoorrestanten op een dieper niveau bewaard zijn gebleven.

Archeologisch onderzoek met ingreep in de bodem is tot op heden zeer beperkt in de ruime omgeving van het plangebied. Toch zijn minstens 2 bronstijdgrafcirkels in de omgeving gekend, zijn bij veldprospecties vondsten uit de Romeinse tijd ingezameld en zijn meerdere sites uit de late middeleeuwen gekend. Het plangebied heeft aldus een matig tot hoog potentieel op het aantreffen van sporensites uit het Neolithicum tot late middeleeuwen.

Voor het grootste deel van het plangebied dient deze verwachting echter naar beneden bijgesteld te worden in verband met het huidige gebruik. Een voornaam deel van het plangebied is sinds de 18de eeuw in gebruik als wegenis met allerlei toebehoren zoals kabels, leidingen en ter hoogte van de weilanden een berm en flankerende gracht. Het intensieve gebruik van de wegenis, het herstel ervan en vernieuwen van het wegdek door de loop der tijd heeft naar alle waarschijnlijkheid eventuele archeologische waarden grootschalig aangetast. Archeologische resten zullen daarmee sterk verstoord zijn of hooguit beperkt en versnipperd intact zijn gebleven.

¹ Deeben 1999.

Dit geldt niet voor de delen van de private percelen die aan het openbaar domein worden toegevoegd. Het huidige gebruik als voortuin, oprit, akker of weiland, kan mogelijk wel schade hebben toegebracht aan de intactheid van de top van de natuurlijke bodem. Maar zeker is dat allerm minst. Voor de innames van de private percelen dient de bovenstaande archeologische verwachting (artefactensites Steentijd: matig tot hoog / sporensites Neolithicum – Middeleeuwen: matig tot hoog) daarom wel gehandhaafd te blijven.

2.2 Aan- of afwezigheid van archeologisch erfgoed

De geplande werken vormen nauwelijks een bedreiging voor het archeologisch bodemarchief. De heraanleg van de wegenis vindt hoofdzakelijk plaats binnen het bestaande gabarit of ter hoogte van de bestaande gracht/berm in de Geraardsbergsesteenweg. Omwille van de verstoringen veroorzaakt door de huidige wegenis en nutsvoorzieningen, is de impact van de geplande werken zeer klein.

De werken op de weilanden in de Geraardsbergsesteenweg en de inname van private percelen in de Wettersesteenweg zorgen wel voor extra verstoring van het bodemarchief. Echter betreft het voornamelijk smalle stroken (2-3m breed), onmiddellijk naast het bestaande gabarit. Door het ontbreken van een ruimtelijk perspectief zal verder vooronderzoek ter hoogte van deze stroken niet leiden tot nuttige kenniswinst.

3 Advies op basis van de resultaten

Op basis van deze gegevens wordt door het Vlaams Erfgoed Centrum geen verder onderzoek geadviseerd. De geplande werkzaamheden vormen geen bedreiging voor het bodemarchief. Er hoeft geen programma van maatregelen te worden opgesteld.

Ondanks het advies tot vrijgeven van het terrein, blijven de bepalingen voor het melden van toevalsvondsten van kracht, conform artikel 5.4.1 van het Onroerenderfgoeddecreet. De civieltechnisch uitvoerder is verplicht eventuele toevalsvondsten binnen drie dagen na ontdekking te melden bij Onroerend Erfgoed.